

Ауторка: Наташа Хениг (1988), 3. разред ЕСШ „Боса Милићевић“, Суботица

Спортско друштво Јован Микић Спартак у периоду од 1945. до 1952. године

Апстракт: Рад је посвећен послератној обнови спорта у Суботици. Говори се о оснивању спортског друштва Јован Микић Спартак, као и о утицају промене државног уређења на формирање и развој спортског друштва. Рад обухвата период између 1945. и 1952. године.

Увод

Лист „Радио вести“ је 24. децембра 1944. године позвао суботичку омладину на егзибициони турнир у стоном тенису. На мечу су учествовали најбољи суботички играчи. Ова утакмица се сматра почетком организовања спортских активности суботичке омладине која је од 1944. године међу носиоцима основних активности у спорту и физичкој култури. Поред редовних активности одржавале су се и ван наставне акције у којима су учествовала деца предшколског узраста, ученици основних и средњих школа, студентска сеоска омладина и радничка омладина. Спортским приредбама су се обележавали дани школа и историјски датуми.¹

Послератна обнова спорта

У Новом Саду, марта 1945. године, је одржано саветовање омладинских делегата по питању обнове и развоја спорта у Војводини. Донет је закључак да се из основа мора променити структура физкултуре у земљи тако што ће се основати нове организације.²

У априлу 1945. године, на основу одлуке о привременој организацији и делокругу рада народноослободилачког одбора на територији Војводине, Председништво Главног народноослободилачког одбора Војводине је донело одлуку да се врховно вођство физкултуре на целој територији Војводине препусти Иницијативном одбору за обнову физкултуре и спорта у Војводини. Такође су распуштени сви акциони одбори и друга тела која су основана ради обнове спорта. Њихова имовина је прешла у руке Иницијативног одбора за обнову физкултуре и спорта. Забрањен је рад свим бившим спортским савезима и подсавезима, као и физкултурним савезима и осталим спортским друштвима, која су на територији Војводине постојала за време бивше Краљевине Југославије и окупације. Сва

---

¹ *Суботичка омладина*, рукопис у Градском музеју Суботице, Несређени материјал о суботичком спорту.

² Брустулов, Миленко, *Спортско друштво железничара Јован Микић Спартак*, Суботичке новине, Суботица 1995, 13. (у даљем тексту: Брустулов, *Спортско друштво железничара Јован Микић Спартак*.)

спортска друштва, која су желела да обнове рад, морала су да се обратe Иницијативном одбору до 29. априла 1945. године. Без дозволе за рад ниједно друштво није имало право да наступа, нити да постоји на територији Војводине.³

Месни физкултурни одбор у Суботици је формиран 5. јуна 1945. године. Он је имао задатак да врши контролу над свим спортским друштвима и да управља спортским животом у Суботици. Било је потребно да се среде спортске прилике и да се направи план како би се повећао број учесника.⁴ Оснивањем одбора, почело је организованије окупљање представника спортских клубова и актива. Спортски клубови су 14. јуна 1945. године били обавештени о систему такмичења. Фудбалери су се такмичили у лиги Горње Бачке, куглаши у месној лиги, одржавали су се кросеви, слетови и друге спортске приредбе. Нова спортска друштва и активи су се регистровали у Фискултурном одбору. Упоредо су се обучавале прве судије, записничари и спортски инструктори.⁵

Оснивање Спартакa

Представници Суботице, на конференцији у Новом Саду, у марту 1945. године, били су Остан Миран и Вилим Харангозо, чланови Удружења спортиста антифашистичке омладине Југославије.⁶ По повратку у Суботицу, они су изнели закључке Градском одбору. Уз помоћ омладинске организације УСаОЈ започет је рад на формирању новог друштва. Пошто нису постојала никаква финансијска средства, било је потребно задобити фудбалере Жељезничког атлетског клуба.⁷ Ово друштво се веома брзо распало, а Александар Звекан, члан ЖАК се придружио оснивачима новог друштва и подржао их у њиховим идејама.⁸

У суботу, 21. априла 1945. године у Суботици је одржана оснивачка скупштина. Правилником о раду спортског друштва је потврђено да ће се ново друштво звати „Фискултурни омладински клуб Јован Микић Спартак“.⁹ Просветном одељењу за упис у регистар, у команди места упућен је захтев број 2/1945 за упис у градски регистар. У њему пише да се средњошколци, чланови омладинског друштва Јован Микић Спартак обраћају са жељом да се одобри рад новоформираном друштву. Први председник клуба био је Лајчо Јарамазовић, док је секретар био др Миран Остан, а касније је ту функцију обављао Вилим Харангозо.¹⁰

³ Вранић, Милан, *Физичка култура и спорт у Војводини 1945-1975*, Панонија, Суботица 1975, 12.

⁴ Градски музеј Суботице, Историјско одељење, Одлуке о оснивању месног физкултурног одбора Суботице, 21. април 1945, Несређени материјал о суботичком спорту.

⁵ Градски музеј Суботице, Историјско одељење, Обавештење о систему такмичења, 14. јун 1945, Несређени материјал о суботичком спорту.

⁶ Даље у тексту УСаОЈ.

⁷ Даље у тексту ЖАК.

⁸ Ивковић, Густика, *Спортско друштво Железничара Спартак*, Минерва, Суботица 1950, 1, (у даљем тексту Ивковић, *Спортско друштво Железничара Спартак*).

⁹ Даље у тексту ФОСК Јован Микић Спартак.

¹⁰ Брустулов, *Спортско друштво железничара Јован Микић Спартак*, 13.

Прилог 1. Оснивачи Спартака, с лева не десно: Виктор Врховац Уча, Лајчо Јарамазовић, Густика Ивковић и др Миран Остан.¹¹

Друштво је добило име у знак сећања на команданта Суботичког партизанског одреда Јована Микића, некадашњег државног репрезентативца у атлетици. У борби за ослобођење Суботице, у ноћи између 10. и 11. октобра 1944. године, смртно је рањен и одвезен у локалну болницу. Тамо су га посетили његови другови, Густика Ивковић и Ернест Тили, чланови организације УСАОЈ, али је Микић већ подлегао ранама. Над мртвим телом су се заклели да ће будуће спортско друштво носити његово име.¹²

Прве секције у новооснованом клубу су биле: стони тенис, гимнастика, одбојка, кошарка, тенис, рукомет и фудбал. У лето 1945. године у Суботици су одигране прве међународне утакмице са репрезентацијом Мађарске демократске омладине (Мадис) у кошарци, фудбалу и рукомету, а у септембру су одигране реванш утакмице у Будимпешти.¹³

Прва конференција суботичких спортиста одржана је 3. јуна 1945. године у Омладинском дому. Конференцији је присуствовао и представник Војвођанског физкултурног одбора из Новог Сада, Едо Љубибратић. Говорило се о активним спортским питањима. Љубибратић је објавио да ће се у периоду између 26. августа и 2. септембра одржати физкултурни слет у Новом Саду на који је позвао спортисте Спартака.¹⁴

Свечано отварање дома ФОСК Јован Микић Спартак одржано је у суботу 1. децембра 1945. године. Отварању је присуствовао велики број поклоника спорта и чланова друштва. Поздравну реч је одржао судија Душан Давидовић који су у свом говору присетио Јована Микића.¹⁵

¹¹ Исто, 18.

¹² „Како смо освојили жељезничку станицу“, *Хрватска ријеч*, бр 39 (224), 10. октобар 1945, 7.

¹³ Ивковић, *Спортско друштво Железничара Спартак*, 2.

¹⁴ Исто.

¹⁵ „Отварање дома Ф.О.С.К. Јован Микић Спартак“, *Хрватска ријеч*, бр 55 (240), 28. октобар 1945, 4.

Прилог 2. Детаљ са утакмице Спартак – Мадис, 1945. године.¹⁶

Рад друштва у 1946. години

Почетком 1946. године Окружни физкултурни одбор је донео акт о чланарини. Годишња чланарина је износила 300 динара, а било је потребно измирити све дугове до почетка фебруара текуће године. За чланове друштва је обавезна исплата износила 5 динара по члану. Организације су биле обавезне да направе обрачун у три примерка. Један су задржавале, а друга два су слале Окружном одбору. У мају месецу 1946. године је изабран Градски физкултурни одбор у Суботици. Он је имао задатак да руководи свим спортским друштвима и да решава проблеме везане за сва спортска дешавања у граду.¹⁷

Ванредна скупштина Физкултурног друштва Спартак је одржана 28. августа 1946. године. На скупштини се расправљало о прихватању нових правила које одређује Градски одбор. То су била правила о пријему железничког актива у друштво и о избору новог управног и надзорног одбора.¹⁸

Редовну годишњу скупштину друштва, функционери Спартака су одржали 24. новембра 1946. године. На њој је одлучено да клуб промени име у „Железничко физкултурно друштво Јован Микић Спартак“. Свака физкултурна организација је била обавезна да се ослони на рад неке синдикалне организације. Чланове Спартака су већином сачињавали радници железничко-транспортне организације. Због тога

¹⁶ Градски музеј Суботице, Историјско одељење, Фотографије спортског друштва, Несређени материјал о суботичком спорту (у даљем тексту: Градски музеј).

¹⁷ „Након избора Градског физкултурног одбора“, *Хрватска ријеч*, бр 108, 8. мај 1946, 5.

¹⁸ „Ванредна скупштина Ф. Д. Спартака“, *Хрватска ријеч*, бр 197, 22. август 1946, 5.

се друштво ослонило на њихов рад и синдикалну подршку. На челу новог одбора друштва се налазио Милорад Мијатовић.¹⁹

Промене назива спортског друштва

Када је основано, спортско друштво је добило име у знак сећања на суботичког локалног хероја Јована Микића, познатијег као Спартак. То име се није мењало, друштво га је задржало до данас. До промена је долазило само у називу због честих промена управног кадра. На самом почетку, друштво је носило назив „Фискултурни омладински клуб Јован Микић Спартак“. Тада је постојао само један клуб са више спортских секција, док само друштво није постојало. Одлуком редовне годишње скупштине 24. новембра 1946. године, клуб је променио назив у „Фискултурно железничко друштво Јован Микић Спартак“. Тада су се све фискултурне организације ослањале на рад и синдикалну подршку неког колектива. Реч друштво у овом називу се први пут појављује у правом значењу те речи, Спартак је тиме постао део друштвене организације. Касније 1947. године, спајањем Спартака и Радничког, оформљено је једно велико друштво, задржало се име, али је друштво носило назив „Радничко фискултурно друштво Јован Микић Спартак“.

Фузија и даљи развој друштва

Скупштина Фискултурног савеза Србије²⁰ је одржана у Београду 10. јануара 1947. године, у дворани Правног факултета. Пред све фискултурне савезе у Србији су постављени задаци приближавања фискултуре народним масама. Циљ је био да се што већи број грађана бави спортом. Поред недостатака, на годишњој скупштини се говорило и о успесима које су организације и друштва постигли у току 1946. године.²¹

У Суботици су постојали и други спортски клубови, који су функционисали и за време окупације. У ову групу организација спадао је и клуб Раднички који је имао секције пливања и хокеја. Због недостатка финансијских средстава дошло је до сједињавања овог клуба са Спартаком.²² Заједнички састанак је одржан 24. јануара 1947. године са циљем да се ове две организације споје. Поред финансијских проблема клубови су имали и много потешкоћа, нису успели да реше задатке које им је поставио ФИСАС. Ново друштво је добило назив „Радничко фискултурно друштво Јован Микић Спартак“. Нова организација је имала 24 секције и око 1600 активних спортиста. На одржаној скупштини је изабрана управа

---

¹⁹ „Годишња скупштина жељезничког друштва Јован Микић Спартак“, *Хрватска ријеч*, бр 280, 28. новембар 1946, 4.

²⁰ Даље у тексту ФИСАС.

²¹ „На годишњој скупштини Фискултурног савеза Србије постављени су нови задаци, који стоје пред свим фискултурним савезима наше Народне Републике“, *Хрватска ријеч*, бр 11, 14. март 1947, 7.

²² Хениг, Наташа, Интервју са Габором Ладоцким, вођен 2. септембра 2006. (У даљем тексту: Хениг, Интервју са Габором Ладоцким.)

друштва коју су чинили најбољи радници и стручњаци из оба клуба. Тиме је био решен проблем несташнице образованих кадрова.²³

Након Првог конгреса Фискултурног савеза Југославије²⁴, организације су кренуле у остваривање планова и обавеза на пољу физичког васпитања радног народа и омладине. Дисциплина у Градском одбору, друштвима и међу активистима је била незадовољавајућа. У Спартаку није било решено питање чланарине и самог финансијског стања. Било је потребно подићи дисциплину и одговорност на виши ниво. Није постојала могућност да се остваре предвиђени циљеви на првомајском такмичењу, нити да се реше задаци које је поставио Први конгрес. Многе обавезе нису биле поштоване или извршене. Предвиђено је да се успостави дисциплина, тако што су уведене казнене мере по правилнику против разних руководилаца и чланова друштва који су успоравали и кочили рад.²⁵

Годишња скупштина друштва је планирана да се одржи 23. новембра 1947. године. На њој би се расправљало о успесима спортиста на многим такмичењима. У том тренутку, друштво је имало 17 секција и 35 огранака са укупно 1500 чланова.²⁶

Други конгрес ФСЈ је одржан 1948. године. Одлуком конгреса су извршене измене у структури и поједине секције су се осамосталиле. Главни разлог издвајања појединих секција је било финансирање.²⁷ Управа је највише средстава издвајала за фудбал јер је тако било много лакше. То је довело до незадовољства многих чланова других спортских грана. Њиховим осамостаљивањем, општина је добила могућност да усмери сву своју пажњу само на један сегмент тадашњег спортског живота. Централна управа је и даље постојала, али је свака секција имала своје органе управе и функционере.²⁸

У јануару 1948. године, у Београду је одржана трећа годишња скупштина ФИСАС. На скупштини су предате многе награде друштвима и спортистима за резултате које су постигли у 1947. години. За најбоље фискултурно друштво је проглашено и награђено, пехаром и дипломом Главног одбора ФИСАС, Радничко Фискултурно друштво Јован Микић Спартак. Друштво је у том тренутку имало око 3500 регистрованих чланова, 37 колектива, а активно је радило 17 секција са 500 такмичара. Спартак је имао 12 државних репрезентативаца, док је друштво имало 230 носилаца значки фискултурника.²⁹

Опште је познато да спортска друштва у Суботици нису водила рачуна о плаћању чланарине. Чланарину од својих чланова нису достављали на време

---

²³ Спајањем ФД Радничког и ФД Ј. М. Спартака створено је једно од најјачих друштава у држави“, *Хрватска ријеч*, бр 4, 24 јануар 1947, 7.

²⁴ Даље у тексту ФСЈ.

²⁵ М. Б. „Појачајмо дисциплину и одговорност у фискултурној организацији“, *Хрватска ријеч*, бр 11, 14. март 1947, 7.

²⁶ „Пред главну годишњу скупштину Фискултурног друштва Спартак“, *Хрватска ријеч*, бр 48, 21. новембар 1947, 7.

²⁷ Ивковић, *Спортско друштво Железничара Спартак*, 2.

²⁸ Хениг, Интервју са Габором Ладоцким.

²⁹ „Ф. Д. Спартак награђено као најбоље друштво у Србији“, *Хрватска ријеч*, бр 3, 16. јануар 1948, 6.

Градском физкултурном одбору,³⁰ иако су били благовремено обавештени о року доставе. ГФО је предвидео плаћање јер је било неопходно за функционисање финансијског апарата. Новац који се уплаћивао, био је враћен организацијама у облику разних реквизита, курсева за физкултурне руководиоце, за чије одржавање су свакако биле потребне одређене финансије.³¹

Београдски спортски лист „Наш спорт“ је у броју 65, од 24. фебруара 1947. године објавио да је суботички Спартак најсвестраније физкултурно друштво у држави са 24 секције и 1500 чланова који се баве разним физкултурним дисциплинама. Спартак је 1947. године проглашен за најбоље спортско друштво у Народној Републици Србији. Између 280 физкултурних друштава, колико је тада постојало и функционисало у Србији, Спартак је изашао као победник и то је био највећи успех друштва.³²

У малој сали Дома културе, 21. децембра 1948. године, Спартак је одржао своју редовну годишњу скупштину у присуству већег броја својих чланова, као и делегата Министара жељезнице, Покрајинског савеза синдиката, Месних власти и организација и представника друштва „Железничар“ из Београда. На скупштини је након дискусије примљен извештај о радовима у протеклој години. Централни одбор Југословенских Синдиката, такође и Комитет за физкултуру при Влади Федеративне Народне Републике Југославије,³³ су похвалили успешан рад друштва. Донета је важна одлука у погледу патролних јединица жељезничког чвора у Суботици као и њихове синдикалне управе над појединим секцијама. На крају су додељене награде и похвале Министара жељезнице. Новчаним наградама су награђени сви државни прваци.³⁴

Поједине секције Спартака су у 1948. години направиле знатан напредак и многе од њих су ушле у ред најбољих у држави. Такмичари су освојили 15 наслова државних првака. Учествовали су на 1000 различитих такмичења на којима су, изразите резултате постигле рвачка, атлетска, стонотенисерска, гимнастичка и боксерска секција. На годишњој скупштини Спартак је прихватио нове обавезе, да повећа број такмичара за 500, и број новоуписаних чланова, такође за 500. На часовима општефизичког образовања је требало да учествује 1500 чланова. У разним областима, друштву је било потребно да окупи још 300 талентованих физкултурника који би бранили боје Спартака на разним такмичењима и слетовима у земљи и иностранству. У току 1949. године је планирано да се изгради бицикличка писта, 5 одбојкашких, 2 кошаркашка терена и 1 лакоатлетска стаза. На изградњи ових објеката, предвиђено је да спортисти издвоје 10.000 добровољних радних часова.³⁵

---

³⁰ Даље у тексту ГФО.

³¹ „Плаћању чланарине треба физкултурна друштва и активи да посвете већу пажњу“, *Хрватска ријеч*, бр 12, 19. март 1948, 6.

³² *Спортско друштво Јован Микић Спартак*, рукопис у Градском музеју Суботице, Историјско одељење, Несређени материјал о суботичком спорту.

³³ Даље у тексту ФНРЈ.

³⁴ „СД Спартак је одржао своју редовну годишњу скупштину“, *Хрватска ријеч*, бр 52, 24. децембар 1948, 4.

³⁵ Ивковић, *Спортско друштво железничара Спартак*, 2.

До реорганизације рада појединих секција је дошло 1949. године, на основу одлука Другог конгреса ФИСАЈ, одржаног 1948. године. У оквиру друштва су основана 4 самостална клуба: атлетски, фудбалски, шаховски и стонотениски. Велика пажња се посвећивала раду са млађим генерацијама. Идеолошко – васпитни рад се обављао уз помоћ предавања која су била одржавана. Предавања су се одржавала у самом друштву, али и посебно по секцијама. На њима су обухваћене теме о резолуцији Информбироа.³⁶

Организациони рад се свео на употпуњавање руководства по појединим секцијама, успостављање обавезног вођења евиденције броја чланова, па се најзад могао сазнати тачан број људи са којима се ради. На крају 1949. године, број чланова је износио око 2002. У друштву је радило десет тренера, седам инструктора и три помоћна инструктора.³⁷ Као велики недостатак у дотадашњем раду Спартака код свих секција је био слаб идеолошко – васпитни рад са члановима секција према постављеним задацим, што се показало као веома штетно за даљи правилан развој чланства.³⁸

Захваљујући помоћи Савеза Синдиката Југославије, извршене су поправке на градском стадиону. Чланови су посветили око хиљаду радних часова који су били потребни за изградњу кошаркашког и одбојкашког терена, као и за поправку стадиона. Обимно финансијско – материјално пословање говори о великим задацима који су решени током године. Велику помоћ и олакшицу је омогућило Министарство Железница ФНРЈ, а та помоћ је износила око милион динара. Захваљујући тој донацији и помоћи која је добијена од Градског народног одбора, сви послови су завршени без губитака.³⁹

На годишњој скупштини крајем 1949. године функционери Спартака су констатовали да даљи рад треба усмерити ка повећању броја чланова друштва, ка систематском и физичком одгоју грађана Суботице, да би били припремљени за велике напоре који су их чекали. Предузеле су се све мере код надлежних форума, ради сузбијања врбовања спортиста у клубове широм земље.⁴⁰

---

³⁶ Исто.

³⁷ Исто.

³⁸ Ђ. Р, „За свој успјешан рад „Спартак“ награђен са сто хиљада динара“, *Хрватска ријеч*, бр 49, 9. децембар 1949, 4.

³⁹ Ивковић, *Спортско друштво железничара Спартак*, 2.

⁴⁰ Исто, 3.

Прилог 3. Ватерполисти Спартака 1949. године, први са леве стране стоји Габор Ладоцки.⁴¹

Опрема, тренинзи и такмичења

У току рада, секције су биле финансиране од Савеза спортова Суботице. Они су набављали спортску опрему и реквизите потребне за нормално одржавање тренинга. Сви чланови секција су имали тренерке које су биле обавезне да се носе на такмичењима. Тренинзи су били организовани у вечерњим часовима јер су терене користиле школе у којима је физкултура била обавезна.⁴²

На такмичења се путовало трамвајима и на дуже релације возовима. Спартак је припадао Суботичкој железници, па су његови чланови имали бесплатне карте. На такмичења су путовали само најбољи такмичари који су испунили одређене норме. Тим такмичарима је савез плаћао боравак и трошкове у току такмичења. У пливању и ватерполу су биле организоване две лиге. У 1947. години је свака имала по шест екипа учесница, док су у 1948. години лиге проширене на по осам тимова.⁴³

На такмичењима су се додељивале значке физкултурника, ЗРЕН. Постојале су златне, сребрне и бронзане и за њих је било потребно постићи одређену норму.

---

⁴¹ Градски музеј.

⁴² Хениг, Интервју са Габором Ладоцким.

⁴³ Исто.

Могло се бирати између 12 дисциплина у којима су се одржавала такмичења, Уз помоћ златне значке није било потребно полагање пријемног за факултет.⁴⁴

Петогодишњица од оснивања и рад друштва у првим годинама пете деценије XX века

У 1950. години су донете одлуке о руководећим местима друштва. Циљ је био да се доведу радници који би из љубави према спорту посветили пажњу унапређењу друштва, секција или спорта уопште. Настојали су да прилив радника и радничке омладине буде што већи. Финансијска политика појединих секција је представљала велик проблем, што је било потребно да се реши. Они нису били заинтересовани за проналажење нових извора прихода. Сви спортисти који су се такмичили, били су обавезни да, поред бављења спортом, имају и редован посао. Врхунским спортистима је било потребно обезбедити такво радно место, како би они могли и даље да се баве спортом.⁴⁵ Професионализам званично није постојао, али су фудбалери једини који су имали незваничан статус професионалаца. Они су имали обавезу да раде, радна места су им била обезбеђена, али су већину свог времена посвећивали тренинзима. Свака већа фабрика у Суботици је била обавезна да обезбеди радна места за два фудбалера који су били на платном списку, али су имали скраћено радно време због тренинга.⁴⁶

Земаљска конференција ФСЈ је одржана 1950. године у Београду. Донете су одлуке и закључци по питању слабости у физкултурним организацијама. Најзначајнији су борба против бирократије у физкултури и тежња за санирање финансијске ситуације у спортским колективима.⁴⁷

У периоду између 1. и 9. јула 1950. године је одржана прослава петогодишњице Спортског друштва железничара Спартак. У току прославе, одржане су академије, културни програми, спортске утакмице и лакоатлетска такмичења. Прослава је започета 1. јула увече свечаним отварањем изложбе „Пет година рада Спартака“ у вестибилу Градске куће. На изложби су приказане разне фотографије, дипломе и значке које су приказивале постигнуте резултате од оснивања друштва, па до саме годишњице.⁴⁸

---

⁴⁴ Исто.

⁴⁵ Ивковић, *Спортско друштво Железничара Спартак*, 3.

⁴⁶ Хениг, Интервју са Габором Ладоцким.

⁴⁷ „Пет година рада спортског друштва жељезничара Спартак“, *Хрватска ријеч*, бр 25, 23. јун 1950, 3.

⁴⁸ „У оквиру прославе пет година постојања Спартака у Суботици одржана спортска такмичења“, *Хрватска ријеч*, бр 28, 14. јул 1950, 4.

Прилог 4. Плакат поводом изложбе за прославу петогодишњице од оснивања друштва 1950. године.⁴⁹

На годишњој скупштини физкултурних организација, које су одржане у целој земљи, наглашено је да у току 1950. године, велики део материјалне помоћи народне власти и осталих прихода расипнички потрошен. Новац је трошен на разне банкете, логоровање спортиста, путовања чланова спортских организација. Такође, велик број спортских друштава завршио је 1950. годину са неуравнотеженим буџетом и великим дуговима. Спортске организације нису водиле бригу приликом употребе игралишта, терена и справа. Справе су се често чувале под ведрим небом, што је био главни узрок њиховог пропадања, док су се терени користили без реда и распореда, па је на њима долазило до оштећења. Реквизити као што су копља, кугле, дискови, нису се чували под кључем па је било честих крађа.⁵⁰

На иницијативу Одељења за физкултуру Градског народног одбора, у Суботици, 16. фебруара 1951. године, основан је иницијативни одбор који је добио задатак да оснује мачевалачки клуб. Руководство Спартака је прихватило ову идеју и пружио је подршку одбору да се оснује „Мачевалачки клуб Спартак“.⁵¹ Клуб је основан 20. фебруара 1951. године. Главни задаци су били да се омладина, кроз ванармијско васпитање, упозна са мачевалачким вештинама. Уведено је јахање као обавезан тренинг, а на тај начин се припремала коњица за државну армију.⁵²

Пливачи Спартака су 1951. године добили први затворен базен. Спортисти су овај базен морали прилагодити својим потребама. Преправили су га са 17 на 20 метара, како би могли да тренирају. У целој замљи су постојала само два зимска

⁴⁹ Градски музеј.

⁵⁰ „Спортски живот“, *Хрватска ријеч*, бр 1, 5. јануар 1951, 4.

⁵¹ Ј, Е, „Спортски живот“, *Хрватска ријеч*, бр 7, 16. фебруар 1951, 4.

⁵² Вујовић, З, „Спортски живот“, *Хрватска ријеч*, бр 9, 2. март 1951, 4.

базена, а то су били, базен у Суботици познат као „Фекете купатило“ и базен „Крсмановић“ у Београду.⁵³

Фудбалски клуб Спартака је увео спортску лутрију. Сврха ове иницијативе је била да повеже корисно и забавно. Играјући лутрију, многобројни љубитељи фудбала су помогли клуб, а самим тим су могли и да освоје многе вредне награде. Награде које су се извучиле, биле су: комплетна спаваћа соба, кухињски намештај, радио апарати, мушки бицикли и низ других корисних предмета. Иницијатор овог пројекта, био је Марко Пеич, директор Народне банке.⁵⁴

Савез спортова Југославије је основан 12. фебруара 1952. године у Београду са намером да се брже оствари децентрализација спорта у земљи. Касније, 10. марта исте године је основан Савез спортова Војводине, а Савез спортова града Суботице 7. новембра 1952. године.⁵⁵ Овај Савез спортова града Суботице је формиран уместо некадашњег ГФО који је веома слабо радио. Он је требао да ради на унапређењу свих спортских грана на територији града, изузев стрелаштва, коњичких спортова, планинарства и шаха. Ови спортови су имали одвојене централне савезе.⁵⁶

До оснивања савеза, највиша спортска организација у Суботици је био ГФО који је радио веома слабо. Није водио рачуна о равноправном развоју спортова, највише је улагано у фудбал. Од 1947. године, када је био на највишем нивоу, ниво осталих спортова је био врло низак, или спортске гране уопште нису напредовале. У спортском животу града је владала анархија, све спортске организације су се налазиле у веома тешкој материјалној ситуацији. Задатак савеза је био да исправи и надокнади све недостатке и да усклади рад појединих спортских организација како би поједини спортови могли равномерно да се развијају. Требало је да се угледа на Београд и Загреб, где јаче и веће организације помажу рад и развитак мање популарних спортских грана. Савез је имао обавезу да се побрине за изградњу спортских објеката за оне гране којима они недостају. Поред тога требало је да организује рад Спортског Универзитета, стручна предавања, семинаре, курсеве, пионирске спортске школе и да издаје спортски лист.⁵⁷

Закључак

Након ослобођења, 1945. године створена је нова држава и донети су нови закони. Забрањен је рад свим спортским друштвима и било је неопходно основати нове клубове и спортска удружења који ће се прилагодити новој политичкој ситуацији. Спартак је био једна од првих спортских организација у ослобођеној Суботици. Његовим оснивањем, започета је и послератна обнова спорта у Југославији. Велики значај је имао рад са младима, њима је било потребно

⁵³ Хениг, Интервју са Габором Ладоцким.

⁵⁴ Лендваи, Винко, „Спортска лутрија Спартака“, *Хрватска ријеч*, бр 11, 16. март 1951, 6.

⁵⁵ Градски музеј Суботице, Историјско одељење, Оснивање савеза спортова, 7. новембар 1952, Несређени материјал о суботичком спорту.

⁵⁶ Тили, Ернест, „Након оснивања Савеза спортова у Суботици“, *Хрватска ријеч*, бр 46, 14. новембар 1952, 6.

⁵⁷ Исто.

посветити највише пажње. Омладина је имала обавезу да се школује, а поред школе и да се бави школом. У периоду од 1945. до 1952. године друштво је прошло кроз разне промене, број секција и чланова се из године у годину повећавао. Фузијом два, тада највећа спортска друштва у Суботици, Спартака и Ф.Д.Раднички, створено је ново друштво које је постало носилац физкултуре и спорта у Суботици. Од настанка клуб је често имао различиту структуру и организацију који су довели и до честих промена у називу. Упоредо, са развојем самог друштва, развијао се спорт и у другим местима тадашње државе. О томе сведочи велики број секција и клубова који су настали у том периоду, а постоје и успешно функционишу и данас.

Извори

Необјављени извори

1. Градски музеј Суботице, Историјско одељење, Оснивање савеза спортова, 7. новембар 1952, Одлуке о оснивању месног физкултурног одбора Суботице, 21. април 1945, Обавештење о систему такмичења, 14. јун 1945, Фотографије спортског друштва, Несређени материјал о суботичком спорту – поклон Миленка Брустулова, 2006.
2. *Суботичка омладина*, рукопис у Градском музеју Суботице, Несређени материјал о суботичком спорту.
3. *Спортско друштво Јован Микић Спартак*, рукопис у Градском музеју Суботице, Историјско одељење, Несређени материјал о суботичком спорту.
4. Хениг, Наташа, Интервју са Габором Ладоцким, вођен 2. септембра 2006.

Објављени извори

1. „Како смо освојили жељезничку станицу“, *Хрватска ријч*, бр 39 (224), 10. октобар 1945, 7.
2. „Отварање дома Ф.О.С.К. Јован Микић Спартак“, *Хрватска ријч*, бр 86 (271), 3. децембар 1945, 4.
3. „Након избора Градског физкултурног одбора“, *Хрватска ријч*, бр 108, 8. мај 1946, 5.
4. „Ванредна скупштина Ф.Д. Спартака“, *Хрватска ријч*, бр 172, 22. август 1946, 5.
5. „Годишња скупштина жељезничког друштва Јован Микић Спартак“, *Хрватска ријч*, бр 280, 28. новембар 1946, 4.
6. „На годишњој скупштини Фискултурног савеза Србије постављени су нови задаци, који стоје пред свим физкултурницима наше Народне Републике“, *Хрватска ријч*, бр 2, 10. јануар 1947, 7.
7. „Спајањем ФД Радночког и ФД Ј. М. Спартака створено је једно од најјачих друштава у држави“, *Хрватска ријч*, бр 4, 24. јануар 1947, 7.
8. М. Б, „Појачајмо дисциплину и одговорност у физкултурној организацији“, *Хрватска ријч*, бр 11, 14. март 1947, 7.
9. „Пред главну годишњу скупштину физкултурног друштва Спартак“, *Хрватска ријч*, бр 48, 21. новембар 1947, 7.
10. „Ф. Д. Спартак награђено као најбоље друштво у Србији“, *Хрватска ријч*, бр 3, 16. јануар 1948, 6.
11. „Плаћању чланарине треба физкултурна друштва и активни да посвете већу пажњу“, *Хрватска ријч*, бр 12, 19. март 1948, 6.
12. „СД Спартак је одржао своју редовну годишњу скупштину“, *Хрватска ријч*, бр 52, 24. децембар 1948, 4.
13. Ђ, Р, „За свој успјешан рад „Спартак“ награђен са сто хиљада динара“, *Хрватска ријч*, бр 49, 9. децембар 1949, 4.

14. „Пет година рада спортског друштва жељезничара Спартак“, *Хрватска ријч*, бр 25, 23. јун 1950, 3.
15. „У оквиру прославе пет година постојања Спартака у Суботици су одржана спортска такмичења“, *Хрватска ријч*, бр 28, 14. јул 1950, 4.
16. „Спортски живот“, *Хрватска ријч*, бр 1, 5. јануар 1951, 7.
17. Ј, Е, „Спортски живот“, *Хрватска ријч*, бр 7, 16. фебруар 1951, 4.
18. Вујовић, З, „Спортски живот“, *Хрватска ријч*, бр 9, 2. март 1951, 4.
19. Лендваи, Винко, „Спортска лутрија Спартака“, *Хрватска ријч*, бр 11, 16 март 1951, 4.
20. Тили, Ернест, „Након оснивања Савеза спортова у Суботици“, *Хрватска ријч*, бр 46, 14. новембар 1952, 6.

Литература

1. Ивковић, Густика, *Спортско друштво Жељезничара Спартак*, Минерва, Суботица 1950.
2. Вранић, Милан, *Физичка култура и спорт у Војводини 1945-1975*, Панонија, Суботица 1975.
3. Брустулов, Миленко, *Спортско друштво жељезничара Јован Микић Спартак*, Суботичке новине, Суботица 1995.

Прилози

Прилог 5. Интервју са Габором Ладоцким¹

Наташа Хениг: Реците ми нешто о оснивању спортског друштва Спартак.

Габор Ладоцки: Основано је 1945. године, после, ослобођења. Јован Микић је био у партизанском одреду и погинуо је 8. октобра 1944. године, приликом хапшења команданата. Погинуо је на жељезничкој станици када је последњи воз напустио Суботицу. Он је био један чувени атлетичар у Суботици. Друштво су основали Јосип Врховец Уча и Остан Миран. Остан Миран је иначе Словенац и сада живи у Словенији, Врховец Уча је био овде у Удби. То је било централно спортско друштво које је имало секције као што је хокеј на леду, пливање, ватерполо, фудбал, атлетика, кошарка и одбојка. Централно спортско друштво се налазило у Енгелсовој улици, где је сад Занатска комора. Ту су се налазиле просторије Спартака које је било жељезничко спортско друштво. После су почели да раде посебно, свака секција је имала свог председника и секретара. Финансирани су се из централе управе, они су финансирани спортску делатност и екипе. Централно друштво је финансирала општина.

Н. Х: Због чега је дошло до одвајања секција од централне управе?

Л. Г: Таква је била организација у то време, некако је лакше ишло финансирање. Углавном се финансирао фудбал, па су се остале секције побуниле и осамосталиле, а централна управа и данас постоји.

Н. Х: Због чега је друштво тако често мењало име?

Л. Г: Друштво није мењало име, само назив. Спортско друштво Јован Микић је било тада, а и сада је то име. Жељезница је била иза друштва, Жељезнички атлетски клуб је наставио са радом преко Спартака, бивши ЖАК је само променио име у Јован Микић Спартак.

Н. Х: Када сте почели да се бавите спортом?

Л. Г: Почео сам 1939. године. Ја сам још у старој Југославији, 1939. и 1940. године наступао на Палићу. Прво сам био у Палићком спортском друштву, у пливачком клубу Палић. Пре окупације и за време окупације је постојало то спортско друштво Палић. Имало је пливачку секцију, хокеј на леду, ватерполо, тенис и бициклизам.

Н. Х: Када сте прешли у спортско друштво Јован Микић Спартак?

Л. Г: Исто је постојало спортско друштво Раднички, ту у Суборици. Ја сам у почетку био у Радничком. 1947. године је била фузија хокејашке екипе и пливачке екипе. Онда је била фузија Спартака и Радничког. То су била два велика спортска

---

¹ Интервју вођен 2. септембра 2006. године са господином Габором Ладоцким. Господин Ладоцки је професор физичког васпитања у пензији. Некад је био спортиста и тренер Спартака.

друштва. Није било ко ће да финансира то друштво Раднички, па је била фузија. На крају је општина финансирала ово заједничко друштво.

Н. Х: Којим спортовима сте се ви бавили?

Л. Г: Ја сам се бавио пливањем и ватерполом и хокејом на леду.

Н. Х: Какве сте имали услове за тренирање?

Л. Г: Па... рецимо ми смо тренирали пливање и ватерполо на Палићком језеру. Зими, када је језеро било залеђено тренирали смо хокеј на леду, а лети је тамо било пливалиште. Прво пливалиште је било код Багојвара, данашњег рибљег ресторана. Тамо је била зграда Палића и просторије друштва. За време окупације је изграђено купалиште на шtrandу. Мађари су били ту за време окупације, а ми смо пливали. У маству Теглецу, у Мађарској је тада одржано првенство државе и ја сам учествовао. Освојио сам пето место на педесет метара краул. После ослобођења је дошло до промене, хокеј се преселио код биоскопа Јадран где је био парк. Морали смо да избацимо једно дрво како бисмо направили прави терен за хокеј. Базен смо добили 1972. године, па је све до тада било на Палићу. У међувремену је постојао мали зимски базен у тзв. Фекете купатилу. То је био базен од седамнаест метара, ми смо га преправили да буде двадесетметарски. Он још увек постоји, само је то сада ругло. То је био други зимски базен у Југославији, био је само још базен у Београду, Крсмановић. Преправили само га 1951. године.

Н. Х: Како су вам били организовани тренинзи?

Л. Г: Сваки дан је био тренинг, од 5 до 10 сати увече су били тренинзи, а преко дана су базен користиле школе. Било је обавезно подучавање пливања, онда је у Југославији била обавезна обука у основним школама. Пливање и ватерполо нису били одвојени, то су једине секције које су припадале истом савезу. Пливачко такмичење се није могло замислити без ватерпола.

Н. Х: Какву сте имали опрему и како сте је набављали?

Л. Г: Имали смо купаће гаћице и тренерке, које су биле обавезне. Постојао је Савез спортова од којих смо набављали опрему, они су нам финансирали набавку лопти и голова. На Палићу смо од сваке улазнице добијали један динар. Ми смо забављали народ који је долазио.

Н. Х: Како су била организована такмичења?

Л. Г: Ми смо имали бесплатне возне карте у целој Југославији, као жељезничко клуб. Тада још нису постојали аутобуси, па смо морали користити возове и трамваје. У пливању су постојале пливачке лиге. Спартак је припадао северној групи заједно са Сомбором, Сентом, Винковцима, Осјеком. Била је та друга лига за екипно такмичење. Финансирање је било другачије него данас. На државним првенствима и првенствима Војводине су биле норме које су морале да се испуне. Онај који је испунио ту норму, савез је имао обавезу да плати његов боравак на првенству, а оном који није испунио норму, плаћао је клуб. Обично, клуб није ни водио такве чланове на такмичења. Биле су посебне лиге организоване у ватерполу, постојале су прва и друга лига. Прво је била лига са шест клубова, 1947. године, а 111948. године је уведена лига са осам екипа. Прва лига је тада била са

шест, а друга лига, заједничка, била са осам екипа. Касније су се развијале... Спартак је тада био у групи са Охридом, Србобраном, Корчулом, Херцег Новим, Осјеком и Љубљаном. Били смо трећи у овој конкуренцији. Тада је био догађај отићи на море.

Н. Х: Да ли су постојале неке посебне награде за најуспешније спортисте?

Л. Г: Постојао је тзв. ЗРЕН, значка физкултурника. Постојале су омладинске значке, бронзане, сребрне и златне. Било је потребно постићи неке одређене норме. Било је дванаест дисциплина у којима се могла добити значка, атлетика, гимнастика, ходање, пливање... На пример у пливању се мерило време на стотину метара, а четири стотине је било потребно само препливати, није се мерило време. Био је комплетан програм и ти си могао да бираш где ћеш да учествујеш. Са златном значком, спортиста није морао да полаже пријемни за факултет за физичку културу, био је директно примљен.

Н. Х: Да ли је постојао професионализам?

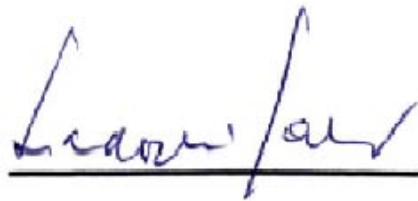
Л. Г: Само је у фудбалу постојао професионализам, само су они имали фиктивна радна места. Свако предузеће као што је Зорка, Осми март, имало је обавезу да прими по два фудбалера. Они су били на радном списку, али су на посао ишли само на два, три сата. Углавном су само играли фудбал. Званично није постојао професионализам, али је само у фудбалу тога било. У осталим спортова су били само аматери.

Н. Х: Које место у држави је Спартак заузимао по организацији и масовности?

Л. Г: Спартак је тада био трећи у Југославији, била је испред Црвена Звезда, а и Партизан. Добијали смо тада паре из центра, из Београда као треће друштво у земљи. Спартак је имао седамнаест или осамнаест секција.

Н. Х: Зашто Суботицу често називају градом спортова?

Л. Г: Била су многа спротска друштва. Спртак је био највећи, али су постојала друштва као што су Раднички, Зорка, Бачка, Палић и сва већа предузећа су имала своје спортске секције. Изградили су своје фудбалске терене, који су данас многа уништена. Било је шест или седам клубова хокеја на трави.

Овим потписом потврђујем да сам дао
горе наведену изјаву

PR. III:

Na osnovu odluke o privremenoj organizaciji i delokrugu rada Narodnooslobodilačkih odbora na teritoriji Vojvodine, Predsedništvo Glavnog narodno-oslobodilačkog odbora Vojvodine donosi sledeću

O D L U K U

Vrhovno vodjstvo fiskulture na celoj teritoriji Vojvodine propušta se inicijativnom odboru za obnovu fiskulture i sporta u Vojvodini, Novi Sad, Kralja Aleksandra 16/II sprat.

Raspuštaju se svi bivši sportski savezi i podsavezi, kao i fiskulturni savezi i ostala sportska društva, koja su na teritoriji Vojvodine postojala za vreme bivše Jugoslavije, kao i za vreme okupacije. Sva njihova imovina prelazi u vlasništvo Inicijativnog odbora za obnovu fiskulture i sporta u Vojvodini, koju će upotrebiti na reorganizaciji i unapredjenju sporta u Vojvodini.

Raspuštaju se svi akcioni odbori i druga tela koja su obrazovana u manjim gradovima radi obnove sporta, i njihova imovina prelazi u vlasništvo Inicijativnog odbora za obnovu fiskulture i sporta u Vojvodini.

Sva sportska i fiskulturna društva koja žele da obnove sportski rad imaju se obratiti Inicijativnom odboru za obnovu fiskulture i sporta u Vojvodini radi odobrenja rada, najdalje do 30. IV 1945. g. Nijedan sportski klub, niti bilo kakvo sportsko društvo koje od pomenutog odbora ne dobije dozvolu za postojanje i rad neće imati pravo nastupa, niti moćiće postojati na teritoriji Vojvodine.

Sve pravilnike i planove o fiskulturi u Vojvodini donosiće Izvršno deljenje GNOCV-a na predlog Inicijativnog odbora za obnovu fiskulture i sporta u Vojvodini.

Part. Komisija - Plobeda Narodna!

Novi Sad, 9. IV 1945. g.

Šef
Part. Komisije

Predsednik
Šef
Miroslav
Miroslav

Прилог 6. Одлука о оснивању Иницијативног одбора у Новом Саду 1945. године.²

² Вранић, Милан, *Физичка култура и спорт у Војводини 1945-1975*, Панонија, Суботица 1975, 11.

Препис:

(Иницијативни одбор за обнову физкултуре и спорта на територији Војводине)³

На основу одлуке о привременој организацији и делокругу рада Народноослободилачких одбора на територији Војводине, Претседништво Главног народно-ослободилачког одбора Војводине доноси следећу:

ОДЛУКУ

Врховно вођство физкултуре на целој територији Војводине препушта се иницијативном одбору за обнову физкултуре и спорта у Војводини, Нови Сад, Краља Александра 16/II спрат.

Распуштају се сви бивши спортски савези и потсавези, као и физкултурни савези и остала спортска друштва, која су на триторији Војводине постојала за време бивше Југославије, као и за време окупације. Сва њихова имовина прелази у власништво Иницијативног одбора за обнову физкултуре и спорта у Војводини, коју ће употребити на реорганизацији и унапређењу спорта у Војводини.

Распуштају се сви акциони одбори и друга тела која су образована у разним градовим ради обнове спорта. И њихова имовина прелази у власништво Иницијативног одбора за обнову физкултуре и спорта у Војводини.

Сва спортска и физкултурна друштва која желе да онове спортски рад имају се обратити Иницијативном одбору за обнову физкултуре и спорта у Војводини ради одобрења рада, најдаље до 29. IV 1945. г. Ниједан спортски клуб, нити било какво спортско друштво које од Иницијативног одбора не добије дозволу за постојање и рад неће имати право наступа, нити уопште постојати на територији Војводине.

Све превилнике и планове о физкултури Војводине доносиће Просветно одељење ГНООВ-а на предлог Иницијативног одбора за обнову физкултуре и спорта у Војводини.

Смрт Фашизму – Слобода Народу!

Нови Сад, 7. IV 1945.г.
Секретар
Тома Гранфил

Претседник
пуковник
Аћим Груловић

---

³ Наслов није читљив због лоше фотокопије.

Spajanjem FD Radničkog FD J. M. Spartaka stvoreno je jedno od najjačih društava u državi

U srijedu uvečer u maloj dvorani Omladinskog doma održana je zajednička skupština fiskulturnog društva Radničkog i Spartaka u cilju fuzioniranja ova dva velika društva. Rukovodiocce oba društva vodilo je da ovo učine iz razloga, što je i jedno i drugo društvo u svom radu naišlo na razne poteškoće te nijedno društvo nije moglo svoj zadatak izvršiti na opće zadovoljstvo. Spajanjem ovih društava stvoreno je jedno

društvo, koje će u svakom pogledu dostojno reprezentirati subotičku fiskulturnu i bit će jedno od najjačih društava u državi. Nove društvo ima 24 sportske sekcije sa oko 1500 aktivnih fiskulturnika.

Na skupštini je izabrana i uprava društva u koju su ušli najbolji sportski radnici i stručnjaci, te je na taj način riješen problem nestašice kadra u ovom društvu. Nova uprava društva je sljedeća:

Uprava Radničkog Fiskulturnog Društva J. M. Spartak, Subotica

Pretsjednik Mižanji Luka, I. potpredsjednik Rakić Radoslav, II. potpredsjednik Gorčik Stevan, III. potpredsjednik Zvekan Aleksandar, sekretar Stojković Ljubomir, II. sekretar Skenderović Aleksandar, stručni sekretar Tili Ernest, član sekretarijata zadužen za ZREN Bedrosijan Petar, član sekretarijata zadužen za predvojničku obuku Ralić Sava, član sekretarijata odgovoran za finansijsko poslovanje Rudinski Pavle, član sekretarijata odgovoran za agitaciju i propagandu Bugarski Svetozar, I. blagajnik Stanić Geza, II. blagajnik Vermeš Andrija, I. ekonom Molnar Aleksandar, II. ekonom Herman Ivan, III. ekonom Gardinovečki Mitorad, liječnik dr. Vilhajn Aleksandar.

Disciplinski odbor: predsjednik Hedrih Josip, članovi: Hrelja Ivan, Reves Mirko, Djeri Jovan, Tenkelj Aleksandar.

Nadzorni odbor: predsjednik Benar Franjo, članovi:

novi: Mamužić Franjo, Deze Franjo, Malušev Cvetko, Komar Stanko.

Propagandni odbor: predsjednik Bugarski Svetozar, članovi: Vojnić-Hajduk Josip, Marković Vera, Malušev Milan, Pauk Jeliseveta i Temunović Marica.

Referent za nogomet Mičanković Antun, atletika Tili Ernest, hrvanje Fišer Antun, boks Leipnik Mirko, stolni tenis Harangoza Vilim, tenis Gombas Josip, mačevanje Bugarski Svetozar, kuglanje Ivković Antun, veslanje Šabo Lajčo, motociklizam Janča Karlo, plivanje Kuzas Andrija, ribolov Vig Mirko, šah Lendvai Vinko, kšivanje Džiri Julija, hečel na leđa Sege Mirko, gimnastika Skenderović Franjo, rukomet Šark Stevan, košarka Zvekić Miroslav, odbojka Radvan Jovan, biciklizam Santić Stevan, strijeljanje Zujević Nikola, šah kod volera Vukčan Ekzar Andrija, tehnika i sport Beraš Andrija.

Прилог 7. Исечак из новина Хрватска ријеч, који говори о спајању Спортског друштва
Спартак са клубом Раднички.⁴

⁴ „Spajanjem FD Radničkog i FD J.M. Spartaka stvoreno je jedno od najjačih društava u zemlji“, *Хрватска ријеч*, бр 4, 24. јануар 1947, 7.

Препис:

**Спајањем ФД Радничког
и ФД Ј. М. Спартака створено је
једно од најјачих друштава
у држави**

У сриједу увечер у малој дворани Омладинског дома одржана је заједничка скупштина фискултурног друштва Раднички и Спартака у циљу фузионирања ова два велика друштва. Руководиоце оба друштва водило је да ово учине из разлога, што је и једно и друго друштво у свом раду наишло на разне потешкоће те ниједно друштво није могло свој задатак извршити на опће задовољство. Спајањем ових друштава створено је једно друштво, које ће у сваком погледу достојно

репрезентирати суботичку фискултуру и бит ће једно од најјачих друштава у држави. Ново друштво има 24 спортске секције са око 1500 активних фискултурника.

На скупштини је изабрана и управа друштва у коју су ушли најбољи спортски радници и стручњаци, те је на тај начин ријешен проблем несташнице кадра у овом друштву. Нова управа друштва је слиједећа:

Управа Радничког Фискултурног Друштва Ј. М. Спартак, Суботица

Претсједник Рижањи Лука, I. потпретсједник Ракић Радослав, II. потпретсједник Горчик Стеван, III. потпретсједник Звекан Александар, секретар Стојковић Љубомир, II. секретар Скендеровић Александар, стручни секретар Тили Ернест, члан секретаријата задужен за ЗРЕН Бедросијан Петар, члан секретаријата задужен за предвојничку обуку Ралић Сава, члан секретаријата одговоран за финансијско пословање Рудински Павле, члан секретаријата одговоран за агитацију и пропаганду Бугарски Светозар. I. благајник Стантић Геза, II. благајник Вермеш Андрија, I. економ Молнар Александар, II. економ Херман Иван, III. економ Гардиновецки Милорад, лијечник др. Вилхајм Александар.

Дисциплински одбор: претсједник Хедрих Јосип, чланови: Хрелја Иван, Ревес Мирко, Дјери Јован, Тенкељ Александар.

Надзорни одбор: претсједник Вонор Фрањо, чланови: Мамужић Фрањо, Деже Фрањо, Малушев Цветко, Комар Станко.

Пропагандни одбор: претсједник Бугарски Светозар, чланови: Војнић – Хајдук Јосип, Марковић Вера, Малушев Милан, Паук Јелисавета и Темуновић Марица.

Референт за ногомет Миланковић Антун, атлетику Тили Ернест, хрвање Фишер Антун, бокс Леипник Мирко, столни тенис Харангозо Вилим, тенис Гомбаш Јосип, мачевање Бугарски Светозар, куглање Ивковић Антун, веслање Сабо Лајчо, мотоциклизам Јанче Карло, пливање Кмео Андрија, риолов Виг Мирко, шах Лендваи Винко, клизање Дитрих Јулије, хокеј на леду Сеге Мирко, смучање Сеге Мирко, гимнастика Скендеровић Фрањо, рукомет Штарк Стеван, кошарка Звекић Момчило, одбојка Радвањ Јанко, бициклизам Сантаи Стеван, стријељање Жујевић, наставник фиск. код војске, туризам Кизур Андрија, техника и спорт Берењи Андрија.

Plaćanju članarine treba fiskulturna društva i aktivni da posvete veću pažnju

Opće je poznato, da fiskulturna društva i aktivni u Subotici, plaćanju članarine ne posvećuju dovoljnu pažnju, te članarinu od svojih članova ne dostavljaju na vrijeme Gradskom fiskulturnom odboru, iako su o tome blagovremeno obavješteni dopisom. Plaćanje članarine, koje je predviđeno za sve fiskulturne organizacije od strane našeg fiskulturnog rukovodstva, neophodno je za pravilno funkcioniranje našeg finansijskog aparata. Mnoga fiskulturna društva i aktivni, ne shvataju ovo još ni danas pravilno i prema ovom važnom zadatku odnose se nemarno.

Ne smijemo izgubiti iz vida činjenicu, da svi taj novac koji društva i aktivni uplaćuju Gradskom fiskulturnom odboru u obliku članarine dobijaju natrag u obliku raznih fiskulturnih rekvezita, zatim kroz razne kurseve za fiskultur-

ne rukovodioce, za čije održavanje su potrebne izvjesne finansijske, a koje mi moramo ostvariti iz naših osnovnih izvora.

Važnost uplate članarine najbolje su do sada shvatili srednjoškolski aktivni Trgovačke akademije i muške i ženske gimnazije, a na sebi ma fiskulturni aktivni Male Bosne i Bačkih Vinograda. Od tvorničkih aktivna ni jedna osnovna organizacija nije u potpunosti udovoljila svojoj obavezi u pogledu plaćanja članarine.

Plaćanju članarine u buduće, sva fiskulturna društva i aktivni treba da posvete mnogo veću pažnju. U najkraćem roku, pitanje članarine treba u potpunosti da se sredi. Neizvršenje ove važne obaveze i dalje bi kočilo planski rad na polju fiskulture, koji treba da prevajava kroz sve naše fiskulturne organizacije.

Прилог 8. Исечак из новина Хрватска ријеч, приказане су одлуке ГФО о чланарини за 1948. годину.⁵

⁵ „Плаћању чланарине треба фискултурна друштва и активида посвете већу пажњу“, Хрватска ријеч, бр 12, 19. март 1948, 6.

Препис:

Плаћању чланарине треба фискултурна друштва и активи да посвете већу пажњу

Опће је познато, да фискултурна друштва и активи у Суботици, плаћању чланарине не посвећују довољну пажњу, те чланарину од својих чланова не достављају на време Градском фискултурном одбору, тако иако су о томе благовремено обавјештени дописом. Плаћање чланарине, које је предвиђено за све фискултурне организације од стране нашег фискултурног руководства, неопходно је за правилно функционирање нашег финансијског апарата. Многа фискултурна друштва и активи, не схватају ово још ни данас правилно и према овом важном задатку односе се немарно.

Не смијемо изгубити из вида чињеницу, да сав тај новац који друштва и активи Градском фискултурном одбору у облику чланарине добијају натраг у облику разних фискултурних реквизита, затим кроз разне курсеве за

фискултурне руководиоце, за чије одржавање су потребне извесне финансије, а које ми морамо остварити из наших основних извора.

Важност уплате чланарине најбоље су до сада схватили средњошколски активи Трговачке академије и мушке и женске гимназије, а на селима фискултурни активи Мале Босне и Бачких Винограда. Од творничких актива ни једна основна организација није у потпуности удовољила својој обавези у погледу плаћања чланарине.

Плаћању чланарине у будуће, сва фискултурна друштва и активи треба да посвете већу пажњу. У најкраћем року, питање чланарине треба у потпуности да се среди. Неизвршење ове важне обавезе и даље би кочило плански рад на пољу фискултуре, који треба да провејава кроз све наше фискултурне организације

Sportska lutrija Spartaka

Nogometni klub Spartaka uvo-
di jednu novost: osnovat će sportsku
lutriju. Svaha ove lutrije je da po-
veže korisno sa zabavnim. Igrajući
na lutriji mnogobrojni ljubitelji Spar-
taka pomoći će nogometni klub Spar-
taka, a s druge strane i oni će doći
do vrijednih zgoditaka. Na lutriji će
se moći izvući između ostalog sli-
jedeći zgodici: kompletna spavaća
soba, kuhinjski namještaj, rečarnie,
radio aparat, muški bicikl, emailirani
štednjak, dječji bicikl, ručni sat, naj-
lon-čarape i niz drugih predmeta. Sve
će se to moći dobiti na taj način što
će se kupiti srećka od 50 dinara, a
ona će se lutrijati javno 2 maja po
podne na Stadionu. Prodaja srećaka
otpočinje 17 o ml. i vršit će se zak-
ljučno do 2 maja. Sindikalne podruž-
nice za svoje članstvo mogu srećke
kupovati kolektivno, a pojedinačno
srećke će se kupovati u prostorijama
FKZ Spartaka u Zelenoj bašti i u
trafikama. Prodaju srećaka i cijelo
poslovanje obavlja izabrani odbor na

četu sa Peiš Markom, direktorom
Narodne banke. Srećke se mogu do-
biti ne samo u Subotici nego i u oko-
lini.

Прилог 9. Исечак из новина Хрватска ријеч, чланак говори о спортској лутрији коју је увео фудбалски клуб Спартака.⁶

⁶ „Sportska lutrija Spartaka“, Хрватска ријеч, бр 11, 16. март 1951, 6.

Препис:

Спортска лутрија Спартака

Ногометни клуб Спартака уводи једну новост: основат ће спортску лутрију. Сврха ове лутрије је да повеже корисно са забавним. Играјући лутрију многобројни љубитељи спорта помоћи ће ногометни клуб Спартака, а са друге стране и они ће доћи до вриједних згодитака. На лутрији ће се моћи извући између осталог слиједећи згодици: комплетна спаваћа соба, кухињски намештај, рекаме, радио апарат, мушки бицикл, емајлирани штедњак, дјечји бицикл, ручни сат, најлон чарапе и низ других предмета. Све ће се то моћи добити на тај начин што ће се

купити срећка од 50 динара, а она ће се лутријати јавно 2. маја по подне на Стадиону. Продаја срећака отпочиње 17. о. Мј. И вршит ће се закључно до 2. маја. Синдикалне подружнице за своје чланство могу срећке куповати колективно, а појединачно срећке ће се куповати у просторијама ФКЖ Спартака у Зеленој башти и у трафикама. Продају срећака и цијело пословање обавља изабрани одбор на челу са Пеич Марком, директором Народне банке. Срећке се могу добити не само у Суботици него и у околини.

Прилог 10. Грб Спартака⁷

Прилог 11. Пример чланске карте⁸

Прилог 12. Јован Микић Спартак⁹

⁷ Брустолов, Миленко, Спортско друштво железничара Јован Микић Спартак, Суботичке новине, Суботица 1995, 2.

⁸ Исто 20.

⁹ Исто 12.

Прилог 13. Вилим Харангозо, оснивач и стонотенисер Спартака¹⁰

Прилог 14. Женски кошаркашки тим Спартака из 1950. године¹¹

---

¹⁰ Исто, 19.

¹¹ Градски музеј.